

Nowe spojrzenie na zabytek (odc. 1) - fotogrametria cyfrowa kościoła w Niekończycy

Fotogrametria 3D – nowoczesna technologia wykorzystywana w wielu dziedzinach przemysłu - pozwala tworzyć modele przestrzenne różnych obiektów, ortofotomapy, modele wysokościowe, jest alternatywą dla skaningu laserowego. Jest także coraz częściej wykorzystywana przy sporządzaniu inwentaryzacji i dokumentacji architektonicznych.

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, w ramach projektu Skansen przy drodze, rozpoczęło prace umożliwiające aktualny trójwymiarowy ogląd zabytków zachodniopomorskich. Pierwszymi budowlami opracowanymi metodą fotogrametrii 3D będą obiekty ryglowe północno-zachodniej części naszego województwa. Rozpoczęte w lutym i marcu 2020 roku prace terenowe zostały czasowo wstrzymane (z powodu pandemii koronawirusa), będą jednakże kontynuowane w okresie późniejszym. Tymczasem przedstawiamy Państwu pierwszy opracowany tą metodą zabytek – ryglowy kościół w Niekończycy (gm. Police), datowany na 2 poł. XVIII w.

Opracowanie inwentaryzacji cyfrowej obiektu: arch. Krzysztof Tymbarski, adiunkt BDZ.

NIEKOŃCZYCA

KOŚCIÓŁ parafialny p.w. Narodzenia NMP

nr rejestru zabytków: 476/1965 r.

Kościół położony jest na ptn. krańcu wsi, po wschodniej stronie drogi Szczecin – Trzebież, posadowiony w przedniej części działki kościelnej (dawnego cmentarza przykościelnego), z zachowanym starodrzewem kasztanowcowym oraz pomnikiem żołnierzy poległych w I wojnie światowej, na którym obecnie ustawiona jest figura Chrystusa.

Świątynię wybudowano w 1778 roku, z fundacji króla pruskiego Fryderyka II Wielkiego dla osadników nowo założonych w I. 40. XVIII w. miejscowości: Königsfelde, ob. Niekończycyca i Wilhelmsdorf, ob. Uniemyśl. Wieś powstała w ramach tzw. kolonizacji fryderycjańskiej na ziemiach odkupionych od Szwecji w 1721 roku, obejmujących Szczecin i rejon ujścia Odry. Do 1945 roku kościół służył gminie ewangelickiej, od 1947 roku jest świątynią rzymsko - katolicką. W 2015 roku erygowano tutaj parafię p.w. Narodzenia NMP.

Salowa, bezwieżowa bryła kościoła założona jest na nietypowym planie prostokąta, o ściętych narożach (w formie ośmioboku) i przykryta dachem ośmiopłaciowym. Sylwetę świątyni wzbogaca sygnaturka, umieszczona pośrodku kalenicy, zwieńczona hełmem barokowym z kulą i krzyżem.

Korpus posadowiony na fundamencie z kamieni polnych, wykonany jest w ciesielskiej konstrukcji szkieletowej drewnianej (ryglowej), z ceglanym wypełnieniem pól międzyryglowych. Elewacje z odkrytym szkieletem konstrukcyjnym o szachownicowym podziale, wyznaczonym przez słupy i rygle, z zastrzałami, które w elewacjach długich mają formę krzyża. Okna w układzie dwupoziomowym o stolarce czteropodziałowej, od góry zamknięte łukiem odcinkowym. Wejście główne w elewacji zachodniej poprzedzone jest zadaszonym przedsionkiem (dobudówka powojenna), a wejście boczne umieszczone jest pośrodku elewacji południowej.

Wnętrze, przekryte stropem belkowym nagim, z trzech stron opięte jest drewnianą emporą, opartą na prostych słupach, wspierających też dwie podłużne belki (podciągi) stropu. Przy ścianie wschodniej ustawiony jest ołtarz ambonowy, w formie i stylu klasycyzującego baroku, współcześnie przekształcony (w miejscu kosza ambony figura Madonny z Dzieciątkiem). Z historycznego wyposażenia zachowane XIX-wieczne: chrzcielnica i świeczniki korpusowe.

XVIII-wieczny kościół w Niekończycy charakteryzuje się unikatową - na terenie województwa zachodniopomorskiego - formą architektoniczną, o wyważonych, klasycznych proporcjach i symetrycznej kompozycji elewacji, jest cennym przykładem rodzimego budownictwa ryglowego.

Opracowanie tekstu: Kamila Wójcik, starszy kustosz BDZ
